

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN KINH TẾ XÃ HỘI TỈNH ĐẮK NÔNG ĐẾN NĂM 2020

TS. Nguyễn Võ Linh
Viện Quy hoạch và Thiết kế Nông nghiệp

I. Đặt vấn đề

Tỉnh Đắk Nông mới được thành lập đầu năm 2004 trên cơ sở chia tách tỉnh Đắk Lắk cũ thành 2 tỉnh mới (Đắk Lắk và Đắk Nông) theo Nghị quyết số 22/2003/NQ-QH 11 khoá XI, kỳ họp thứ 4 ngày 26/11/2003 của Quốc hội nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Đến nay, cơ sở hạ tầng phát triển nguồn nhân lực đã có nhiều phát triển, tỉnh đã thu hút được một lượng lớn cán bộ có trình độ chuyên môn về công tác nhưng vẫn chưa đáp ứng yêu cầu phát triển KTXH, đảm bảo an ninh quốc phòng trong tình hình mới, tỷ lệ lao động qua đào tạo thấp hơn bình quân chung cả nước. Là một tỉnh mới được chia tách, xuất phát điểm của nền kinh tế còn thấp, muốn phát triển kinh tế bền vững và ổn định thì công tác phát triển nguồn nhân lực cần được quan tâm, làm tiền đề cho các chương trình đầu tư phát triển kinh tế xã hội. Do đó cần thiết phải có các giải pháp thiết thực đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế xã hội của tỉnh. Vì vậy, việc tiên hành nghiên cứu đề tài "*Thực trạng và giải pháp phát triển nguồn nhân lực phục vụ phát triển kinh tế xã hội tỉnh Đắk Nông đến năm 2020*" là rất cấp thiết, đáp ứng yêu cầu bức bách của thực tiễn phát triển kinh tế xã hội tỉnh Đắk Nông đến năm 2020.

II. Nội dung và Phương pháp nghiên cứu

1. Nội dung nghiên cứu

- Thực trạng nguồn nhân lực tỉnh Đắk Nông.
- Đánh giá các tác động và dự báo khả năng, nhu cầu phát triển nguồn nhân lực tỉnh Đắk Nông đến năm 2020.
- Đề xuất một số mô hình đào tạo áp dụng tại tỉnh Đắk Nông.
- Đề xuất các giải pháp, kế hoạch phát triển nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu phát triển.

2. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp phân tích số liệu thứ cấp.
- Phương pháp điều tra, khảo sát thực tế.
- Phương pháp phân tích lựa chọn chính sách.
- Phương pháp chuyên gia, chuyên khảo.
- Phương pháp quy nạp.

III. Kết quả và thảo luận

1. Thực trạng nguồn nhân lực tỉnh Đắk Nông

- Đề tài đã nghiên cứu thực trạng dân số và lao động; Thực trạng cung nguồn nhân lực. Theo đó, tỉnh Đắk Nông có một nguồn nhân lực trẻ, số lượng tăng nhanh qua các năm, nhưng trình độ nền kinh tế còn thấp nên Tỉnh gặp nhiều khó khăn trong vấn đề giải quyết việc làm cho người lao động. Dân số tăng nhanh kéo theo việc tăng nhanh nguồn lao động, gây nên những bức xúc về vấn đề xã hội... Dân số tăng nhanh, một mặt do chỉ số tăng tự nhiên ở Đắk Nông cao; mặt khác còn do tăng cơ học, di dân tự do đến Đắk Nông ngày càng nhiều, số dân di cư này, phần lớn có mặt bằng dân trí thấp, đời sống khó khăn. Hệ thống giáo dục - đào tạo của Đắk Nông chưa phát triển, dân số phân tán trên địa bàn rộng lớn, cơ sở vật chất phục vụ giảng dạy và học tập nghèo nàn, đội ngũ giáo viên thiếu và yếu, nhất là ở những vùng sâu, vùng xa. Tình hình đó dẫn đến trình độ học vấn và chất lượng nguồn nhân lực của Đắk Nông rất thấp so với yêu cầu, thể hiện ở chỗ số lao động được đào tạo và trình độ đào tạo còn rất ít và thấp, số lao động chưa qua đào tạo nghề còn rất lớn, chiếm tới 75,75% tổng nguồn lao động. Cơ cấu kinh tế và cơ cấu lao động còn chưa hợp lý, lao động trong nông, lâm nghiệp còn chiếm tỷ trọng lớn, lao động trong các ngành công nghiệp và xây dựng, thương mại và dịch vụ chiếm tỷ trọng nhỏ. Cơ cấu đào tạo hiện nay chưa hợp lý dẫn đến tình trạng thừa thầy thiếu thợ, nhiều doanh nghiệp và cơ sở sản xuất kinh doanh phải tuyển lao động có tay nghề, kỹ thuật từ các tỉnh ngoài vào để sử dụng. Nhìn chung chất lượng nguồn nhân lực của tỉnh còn thấp chưa đáp ứng được yêu cầu để khai thác những tiềm năng, thế mạnh sẵn có của địa phương, nền kinh tế của tỉnh chưa tạo ra được động cơ để tăng tỷ trọng trong các ngành công nghiệp và xây dựng, thương mại và dịch vụ.

2. Đánh giá tác động và dự báo khả năng, nhu cầu phát triển nguồn nhân lực tỉnh Đắk Nông đến năm 2020

- Về hiện trạng các yếu tố và điều kiện tác động đến phát triển nguồn nhân lực, đề tài đã khái quát vị trí địa lý tỉnh Đắk Nông, sau đó phân tích tác động của trình độ phát triển kinh tế đến phát triển nguồn nhân lực; Tác động của ngành y tế và những hoạt động bảo vệ, chăm sóc sức khỏe nhân dân; Tác động của hệ thống giáo dục đào tạo đến phát triển nguồn nhân lực; Tác động của hệ thống VHNT, TDTT đến phát triển nguồn nhân lực.

- Dự báo khả năng, nhu cầu phát triển nguồn nhân lực: Dự báo cung cầu nguồn nhân lực của tỉnh đến năm 2020; Dự báo nhu cầu học nghề và nhu cầu sử dụng lao động qua đào tạo nghề của các cơ sở sản xuất kinh doanh.

- Dự báo phát triển kinh tế xã hội tỉnh đến năm 2020:

+ Về kinh tế: Tăng trưởng GDP 2011 - 2015 đạt 16% (công nghiệp xây dựng tăng 25%, nông nghiệp tăng 5,0%, dịch vụ tăng 17,66%); thời kỳ 2016 - 2020 đạt 15,6% (công nghiệp xây dựng tăng 20%, nông nghiệp tăng 4,5%, dịch vụ tăng 15,68%). GDP BQ đầu người năm 2015 đạt 30,4 tr.đồng, năm 2020 đạt 66 triệu đồng. Rút ngắn khoảng cách so với cả nước về GDP/người từ 70,5% 2009 lên 163% 2020...

+ Về xã hội: Tốc độ tăng dân số tự nhiên 2,55%/năm thời kỳ 2011 – 2015 và 1,94%/năm thời kỳ 2016 - 2020. Tỷ lệ dân số thành thị chiếm **25% năm 2015 và 35%** năm 2020. Giảm bình quân hàng năm 5 - 7% số hộ nghèo. Đến năm 2020 về cơ bản không còn hộ nghèo (theo tiêu chí hiện nay). Đến năm 2020: giảm tỷ lệ trẻ em suy dinh dưỡng xuống còn 10%; 100% dân số được sử dụng nước sạch; có 8 bác sĩ/một vạn dân...

3. Đề xuất một số mô hình đào tạo áp dụng tại tỉnh Đắk Nông

- Mô hình trung tâm đào tạo nghề đa cấp.
- Mô hình dạy nghề lưu động cho đồng bào dân tộc thiểu số tại chỗ.

4. Đề xuất các giải pháp, kế hoạch phát triển nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu phát triển

- *Quan điểm phát triển.*

+ Phát triển nguồn nhân lực là nhiệm vụ trọng tâm, là khâu đột phá, vừa có tính cấp bách, vừa có tính chiến lược lâu dài, để đảm bảo cho sự phát triển bền vững của tỉnh, đẩy nhanh tốc độ tăng trưởng và thực hiện tiến bộ xã hội.

+ Phát triển nguồn nhân lực phải toàn diện về các mặt thể lực, tri thức, kỹ năng, hành vi, ý thức chính trị, đạo đức xã hội; đảm bảo sự bình đẳng về cơ hội phát triển cho tất cả các dân tộc và các nhóm xã hội khác nhau; phải có bước đi hợp lý, phù hợp với đặc điểm cụ thể của từng dân tộc.

+ Phát triển nguồn nhân lực là sự nghiệp của toàn Đảng, toàn dân, là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị, dưới sự lãnh đạo của các cấp ủy Đảng.

+ Tăng cường mở rộng quan hệ và hợp tác để phát triển nguồn nhân lực.

- *Mục tiêu phát triển nguồn nhân lực đến năm 2020:* Phấn đấu đến năm 2015, chất lượng, số lượng và cơ cấu nguồn nhân lực đảm bảo được cơ bản yêu cầu phát triển theo mục tiêu mà Ban chấp hành Đảng bộ tỉnh lần thứ X đề ra; đến năm 2020, đảm bảo mức bình quân của cả nước.

- *Giải pháp về công tác dân số và lao động.*

+ Ổn định quy mô dân số và chăm sóc sức khỏe, nâng cao thể lực người dân.

+ Đẩy mạnh chuyển dịch cơ cấu lao động, nâng cao chất lượng lao động.

+ Đẩy mạnh công tác tuyên truyền về giáo dục, đào tạo và pháp luật về phát triển nguồn nhân lực.

+ Chú trọng mở rộng việc bồi dưỡng kỹ năng lao động, truyền nghề cho nguồn lao động phổ thông.

- *Phát triển ngành Y tế và chăm sóc sức khỏe nhân dân.*

- *Phát triển hệ thống giáo dục đào tạo và đào tạo nghề.*
- *Giải pháp tạo việc làm cho lao động và sử dụng lao động sau khi được đào tạo.*
- + Đẩy nhanh tốc độ tăng trưởng và chuyển dịch cơ cấu kinh tế để tạo thêm nhiều việc làm mới, trong đó chú trọng việc làm có năng suất cao.
- + Xây dựng và phát triển thể chế thị trường lao động.
- + Tổ chức mạng lưới dịch vụ việc làm.
- + Tổ chức hệ thống thông tin thị trường lao động.
- *Tăng cường hợp tác với các tỉnh mở rộng thị trường.*
- *Giải pháp về chính sách phát triển nguồn nhân lực.*
- + Chính sách tài chính và sử dụng ngân sách cho phát triển nguồn nhân lực.
- + Chính sách đất đai.
- + Chính sách trọng dụng và thu hút nhân tài.
- + Chính sách ưu tiên phát triển nguồn nhân lực các dân tộc thiểu số và vùng sâu, vùng xa.
- + Chính sách hỗ trợ dạy nghề và học nghề.

5. Thực trạng và giải pháp phát triển nguồn nhân lực cho đồng bào dân tộc thiểu số

Từ việc nghiên cứu các vấn đề: Dân số và định canh định cư dân tộc thiểu số; Chất lượng nguồn nhân lực vùng đồng bào dân tộc thiểu số; Thực trạng đời sống vùng đồng bào dân tộc thiểu số; Thực trạng dạy nghề cho đồng bào vùng DTTS; Thực trạng đào tạo cán bộ xã, thôn cho đồng bào vùng DTTS. Đề tài đã đề xuất giải pháp phát triển nguồn nhân lực đồng bào dân tộc thiểu số, cụ thể:

- *Mục tiêu phát triển nguồn nhân lực đồng bào DTTS.*

Giảm tỷ lệ hộ nghèo xuống mức ngang bằng mức trung bình của toàn tỉnh. Giải quyết cơ bản vấn đề sản xuất, việc làm, thu nhập để nâng cao đời sống của dân cư ở các huyện nghèo gấp 5 - 6 lần so với hiện nay.

- *Định hướng chung về phát triển nguồn nhân lực đồng bào DTTS.*

+ Chú trọng nâng cao trình độ dân trí, đào tạo nguồn nhân lực là người dân tộc thiểu số.

+ Thực hiện có hiệu quả công tác y tế, chăm sóc sức khỏe và gắn với việc kiểm soát gia tăng dân số bằng các chính sách cụ thể.

+ Có các biện pháp hữu hiệu nhằm từng bước xoá bỏ tình trạng tảo hôn, hôn nhân cận huyết; tệ nạn nghiện hút, tập quán sinh hoạt lạc hậu, chưa đảm bảo vệ sinh, khoa học; chống suy dinh dưỡng cho trẻ em và thanh thiếu niên DTTS; bảo vệ và chăm sóc sức khỏe phụ nữ...

+ Nhanh chóng xây dựng mạng lưới các trường từ mầm non đến trung học phổ thông.

- *Giải pháp về giáo dục đào tạo cho đồng bào DTTS.*
- *Giải pháp về dạy nghề cho đồng bào DTTS.*
- *Giải pháp hướng nghiệp cho học sinh dân tộc thiểu số.*
- *Giải pháp khuyến nông cho đồng bào dân tộc thiểu số.*
- *Giải pháp về chính sách đối với phát triển NNL vùng đồng bào DTTS.*

IV. Kết luận và kiến nghị

1. Kết luận

Đắk Nông trở thành một tỉnh phát triển về kinh tế, ổn định về chính trị - xã hội, phong phú về đời sống văn hoá, tinh thần với xuất phát điểm như hiện nay thì công nghiệp hoá, hiện đại hoá là con đường tất yếu. Phát triển một nguồn nhân lực đảm bảo về số lượng và chất lượng là yếu tố quyết định cho sự phát triển kinh tế xã hội của tỉnh, nhất là trong điều kiện nước ta đã gia nhập WTO thì điều đó càng trở nên có ý nghĩa đặc biệt và hết sức cấp thiết. Để đạt được mục tiêu đặt ra, đề tài đã tập trung nghiên cứu những vấn đề cơ bản sau đây:

- Hệ thống hoá những vấn đề lý luận cơ bản về nguồn nhân lực.
- Nghiên cứu tình hình phát triển nguồn nhân lực cho CNH, HĐH ở các tỉnh Kon Tum, Lâm Đồng, Đắk Lắk là những tỉnh có những nét tương đồng với Đắk Nông, để rút ra những kinh nghiệm cần thiết cho sự phát triển nguồn nhân lực ở Đắk Nông.
- Phân tích thực trạng nguồn nhân lực ở Đắk Nông hiện nay trên các mặt số lượng, chất lượng, cơ cấu nguồn nhân lực, làm rõ những mặt mạnh, mặt yếu trong quá trình xây dựng và sử dụng nguồn nhân lực, đồng thời đã phân tích rõ nguyên nhân của tình hình, nêu lên những vấn đề đặt ra trong việc phát triển nguồn nhân lực ở Đắk Nông. Đề tài đề xuất 2 mô hình đào tạo dạy nghề phù hợp với điều kiện kinh tế xã hội của tỉnh đó là: mô hình trung tâm đào tạo nghề đa cấp và mô hình dạy nghề lưu động cho đồng bào dân tộc thiểu số tại chỗ chưa được đào tạo nghề.
- Trên cơ sở những phân tích về lý luận cơ bản và thực trạng nguồn nhân lực, định hướng phát triển kinh tế xã hội của tỉnh Đắk Nông đến năm 2020, đề tài đã đề xuất những quan điểm, phương hướng và những giải pháp chủ yếu để phát triển nguồn nhân lực phục vụ phát triển kinh tế - xã hội của Đắk Nông.
- Đề xuất một số giải pháp chủ yếu để phát triển nguồn nhân lực đồng bào dân tộc thiểu số, các giải pháp tập trung chủ yếu vào các vấn đề như giáo dục đào tạo, dạy nghề, hướng nghiệp, khuyến nông cho đồng bào dân tộc thiểu số, đề xuất một số chính sách đối với phát triển nguồn nhân lực dân tộc thiểu số.

2. Kiến nghị

- *Kiến nghị với Trung ương và các Bộ ngành:*

Đề nghị Trung ương và các Bộ, Ban ngành tăng cường đầu tư, ưu tiên các nguồn vốn ODA, chương trình, dự án quốc gia để phát triển cơ sở hạ tầng như giao thông, điện khí hoá nông thôn, thủy lợi, giải quyết nước sạch, các công trình phúc lợi công cộng tạo cơ sở vật chất, hạt nhân kinh tế cho sự phát triển, đặc biệt cho các vùng còn khó khăn.

Gắn kết Đắk Nông trong các chương trình, dự án phát triển của các vùng và cả nước, tạo cơ hội tham gia và hợp tác phát triển với các địa phương khác trong cả nước.

Dành cho tỉnh những nguồn vốn vay tín dụng ưu đãi dài hạn cho các thành phần kinh tế để phát triển sản xuất từ các nguồn vốn tạo việc làm, đào tạo nghề, giảm nghèo nhằm giải quyết việc làm, cải thiện đời sống của các cộng đồng dân cư.

Chính phủ có chủ trương chỉ đạo theo hướng phân công và vận động các Tổng công ty có nguồn lực mạnh, các địa phương phát triển đến tỉnh đầu tư xây dựng và phát triển các loại hình đào tạo và dạy nghề.

Tăng cường năng lực của các cơ sở đào tạo đã có trên địa bàn tỉnh.

Nhà nước có chính sách cụ thể trong việc phát triển mạng lưới đào tạo nguồn nhân lực, cơ sở dạy nghề, đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý dạy nghề.

- Kiến nghị với các doanh nghiệp:

Đề nghị các Tổng công ty của các Bộ ngành quan tâm, tích cực đầu tư các dự án lớn trong lĩnh vực đào tạo, dạy nghề, phát triển nguồn nhân lực, sớm xúc tiến đầu tư khai thác bô xít và luyện Alumin, tuyến đường sắt Đắk Nông - Thị Vải, xây dựng đường Hồ Chí Minh giai đoạn II và một số công trình hạ tầng quan trọng khác.

(Trong trường hợp quý bạn đọc có nhu cầu tìm hiểu rõ hơn về đề tài hoặc tham khảo báo cáo đầy đủ của đề tài. Vui lòng liên hệ:

Sở Khoa học và Công nghệ tỉnh Đắk Nông. SĐT: 05013.600.333
